

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національного транспортного
університету

професор М.Ф. Дмитриченко

« 15 » 01 2020 р.

ПРОГРАМА

**комплексного державного іспиту
з економічної теорії для студентів
спеціальностей 051 «Економіка»,
071 «Облік і оподаткування»,
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Київ 2020

ЗМІСТ

Загальні положення.....	3
1. Історія економіки та економічної думки	4
2. Політекономія.....	5
3. Макроекономіка.....	6
4. Мікроекономіка.....	7
Критерії оцінювання	9

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Комплексний державний іспит з економічної теорії передбачає атестацію майбутніх бакалаврів зі спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Програма комплексного державного іспиту з економічної теорії для спеціальності 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» розроблена екзаменаційною комісією на основі освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і є основою для підготовки екзаменаційних білетів.

Програма комплексного державного іспиту передбачає визначення рівня підготовки студентів з наведених дисциплін:

- «Історія економіки та економічної думки»;
- «Політекономія»;
- «Мікроекономіка»;
- «Макроекономіка».

Комплексний державний іспит проводиться у письмовій формі.

Білет комплексного державного іспиту містить 3 питання за програмою комплексного державного іспиту.

Перевірку відповідей на запитання білету проводять члени екзаменаційної комісії, призначені за наказом ректора.

1. Питання з дисципліни «Історія економіки та економічної думки»

1. Місце історії економічних вчень в історії економічних наук.
2. Економічна думка Стародавнього Світу та Середньовіччя.
3. Меркантилізм: передумови виникнення, сутність, етапи розвитку.
4. Вчення фізіократів. Таблиця Ф.Кене, її значення, класи за Ф.Кене.
5. Класична школа політичної економії. Теорія вартості Петті.
6. Вчення Адама Сміта.
7. Давід Рікардо та його теорія.
8. Основні економічні ідеї Ж.Сея та Т.Мальтуса.
9. Стара історична школа та нова історична школа в Німеччині.
10. Економічне вчення К.Маркса.
11. Виникнення та сутність маржиналізму. Австрійська школа маржиналізму.
12. Роль засновників маржиналізму (Менгер, Вальрас) у формуванні основних принципів цього напрямку.
13. Кембріджська школа маржиналізму та започаткування неокласичного напрямку. Теорія Маршала.
14. Д.Кларк-засновник Американської школи маржиналізму.
15. Лозанська школа маржиналізму і математична школа економічної думки.
16. Кейнсіанська революція тридцятих років двадцятого століття.
17. Кейнс як засновник макроекономіки та теорії державного регулювання.
18. Теорії ринку недосконалої конкуренції Дж.Робінсон і Е.Чемберлін.
19. Загальна характеристика неолібералізму. Основні школи.
20. Неокласичний синтез П.Самуельсона.
21. Інституціоналізм. Етапи розвитку.
22. Внесок українських вчених у розвиток світової економічної думки.

2. Питання з дисципліни « Політекономія »

1. Політекономія: предмет, функції, місце в системі економічних наук.
2. Система економічних законів: їх пізнання та використання. Економічні закони ринкової економіки.
3. Економічна система: сутність, структурні елементи, типи.
4. Власність: сутність, форми, місце в економічній системі. Розвиток відносин власності в Україні.
5. Корпоративна (акціонерна) власність.
6. Економічні потреби суспільства. Закон зростання потреб. Взаємозв'язок потреб, економічних інтересів та виробництва.
7. Суспільне виробництво. Фактори виробництва та їх взаємодія.
8. Ефективність виробництва: сутність, економічні та соціальні показники.
9. Місце людини в суспільному виробництві.
10. Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне.
11. Гроші, їх функції. Закони грошового обігу.
12. Ринок, його функції та структура.
13. Ринкова ціна: механізм формування, сутність та функції.
14. Інфраструктура ринку.
15. Конкуренція та монополія. Особливості антимонопольного законодавства в Україні.
16. Суспільне відтворення та економічне зростання.
17. Фінансова система. Роль держбюджету в перерозподілі національного доходу.
18. Структура банківської системи. Роль НБУ в системі грошово-кредитного регулювання.
19. Капітал і наймана праця. Вартість робочої сили та зарплата.
20. Підприємство і підприємництво. Економічні основи розвитку підприємництва в Україні.
21. Витрати виробництва, вартість товару, ціна, прибуток.
22. Домогосподарство та його роль в ринковій економіці.
23. Ринок цінних паперів. Курс акцій. Дивіденд.
24. Кругообіг та оборот капіталу підприємства. Амортизація та відтворення основного капіталу.
25. Світове господарство: сутність, етапи становлення, основні риси. Форми міжнародних економічних відносин.

3. Питання з дисципліни «Макроекономіка»

1. Макро- і мікроекономіка як важливі складові економічної теорії.
2. Основні макроекономічні показники.
3. Циклічність як форма економічного розвитку.
4. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Класична та кейнсіанська модель сукупної пропозиції.
5. Споживання та заощадження: взаємозв'язок і відмінності. Гранична схильність до споживання та заощадження. Мультиплікатор Кейнса.
6. Державне регулювання: необхідність, сутність та основні форми.
7. Сутність та види фіскальної політики. Податки, їх типи і еволюція. Крива Лаффера.
8. Державний бюджет та державний борг.
9. Грошовий обіг. Грошова маса і її структура. Грошові агрегати.
10. Ринок грошей. Попит на гроші. Кількісна теорія грошей.
11. Пропозиція грошей. Рівновага попиту і пропозиції грошей.
12. Інфляція та антиінфляційна політика держави.
13. Кредитна система: сутність і структура.
14. Монетарна політика. Цілі та інструменти грошово-кредитної політики.
15. Ринок праці: зайнятість та безробіття. Закон А. Оукена. Особливості безробіття в Україні.
16. Соціальна політика: сутність, мета, напрямки, моделі.
17. Нерівність і бідність. Крива Лоренца. Державна система соціального захисту.
18. Економічне зростання: сутність, способи виміру, типи та джерела.
19. НТП як важливий фактор економічного зростання. Модель Р.Солоу.
20. Міжнародні економічні відносини та теорія порівняльних переваг. Платіжний баланс.
21. Протекціонізм і вільна торгівля. Особливості торгівельної політики в Україні.
22. Валютний ринок і валютний курс. Валютні системи.

4. Питання з дисципліни «Мікроекономіка»

1. Попит. Нецінові детермінанти попиту. Закон попиту.
2. Ринкова пропозиція, її графічна модель. Чинники впливу на пропозицію. Закон пропозиції.
3. Діалектична залежність попиту та пропозиції. Ринково рівновага (графічна модель).
4. Зміна равноважних цін та лбсягів продукції як наслідок зміни ринкових умов (поиту або пропозиції).
5. Еластичність попиту та пропозиції: понятті, методи обчислення, практичне застосування.
6. Кардиналістський підхід до аналізу корисності. Максимізація корисності споживачем.
7. Рівновага споживача з ординалістський позицій. Рівняння споживчого вибору.
8. Вирююнича функція та її властивості, види виробничих функцій.
9. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Криві витрат та їх взаємозв'язок.
10. Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Криві довготривалих витрат.
11. Ефект масштабу виробництва, його види. Мінімально ефективний масштаб виробництва, розмір фірми та структура галузі.
12. Оптимум (рівновага) виробника (мінімізація витрат виробником). Підходи до визначення (правило найменших витрат, графічна модель через ізокости та ізокванти).
13. Прибуток. Умови максимізації прибутку фірмою, мінімізації збитків. Рівновага фірми.
14. Ринок досконалої конкуренції. Стратегія поведінки фірми за умов досконалої конкуренції. Два підходи до максимізації прибутку.
15. Ринок чистої монополії. Оптимальна стратегія підприємства-монополіста. Монопольна влада.
16. Монополістична конкуренція: сутність, особливості, умови рівноваги фірми.
17. Особливості поведінки олігополістів на ринку. Олігополістична взаємодія.
18. Ринок ресурсів. Попит на фактори виробництва, його похідний характер. Правило використання ресурсів.
19. Конкурентний та моносонічний ринок праці.
20. Попит на капітал та його пропозиція. Дисконтування та інвестиційні рішення.
21. Ринок природних ресурсів (землі). Рента, ціна землі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Економічна теорія. Політекономія : підр. / За ред. В.Д. Базилевича – К. : Знання-Прес, 2007. – 719 с.
2. Економічна теорія. Мікроекономіка : підр. / За ред. В.М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 134 с.
3. Економічна теорія. Макроекономіка : підр. / За ред. В.М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 206 с.
4. Економічна теорія. Міжнародна економіка : підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 143 с.
5. Економічна теорія. Національна економіка : підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 270 с.
6. Економічна теорія : навч. посіб. / Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, О.С. Марченко та ін. ; за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Харків : Право, 2016. – 268 с.
8. Економічна теорія : Політекономія : підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К. : Знання-Прес, 2015. – 216 с.
9. Історія економічних вчень [Текст] : підручник / за ред. Тарасевича В.М., Петруні Ю.С. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 352 с.
10. Історія економічних вчень : підр. : у 2 ч. / В.Д. Базилевич, П.М. Леоненко, Н.І. Гражевська, Т.В. Гайдай; за ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К. : Знання, 2005. – 567 с.
11. Касьяненко Л.М. Економічна теорія : навчальний посібник / Л.М. Касьяненко. – К. : ЦУЛ, 2015. – 224 с.
12. Ковальчук В.М., Лі Цзе Гао, Останкова Л.А. Світова економіка, її історія та дослідники : навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 524 с.
13. Косодій Р.П. Глобальне середовище та фінансово-економічна нестабільність / Р.П. Косодій, Є.В. Мішенін, А.О. Бондаренко. – Суми : МакДен, 2010. – 252 с.
14. Мацелюх Н.П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посіб. – 2-ге вид. перероб. та доп. / Мацелюх Н.П., Максименко І.А. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 382 с.
15. Міжнародні економічні відносини / В.П. Галушко, Г.В. Хуленбрук, В.І. Артиш та ін.; За ред. В.П. Галушко. – К. : ЗАТ «Нічлава», 2009. – 348 с.
16. Міжнародна економіка : навчальний посібник / Т.В. Божидарнік, О.Я. Кравчук, Л.В. Савош. – Луцьк : ЛНТУ, 2010. – 420 с.
17. Основи економічної науки : навч. посібник для самот. підгот. до екзамену та комплексного державного екзамену з економічної теорії / Н.П. Мацелюх [та ін.] ; Нац. ун-т держ. податкової служби України. – К. : Центр учб. літ., 2015. – 324 с.

Ректор Національного транспортного
університету
професор М.Ф. Дмитриченко
« 15 » 01 2020 р.

КРИТЕРІЇ

оцінювання комплексного державного іспиту

Структура оцінки комплексного державного іспиту

Оцінка комплексного державного іспиту (за шкалою від 0 до 100 балів) складається із суми балів, виставлених екзаменаційною комісією в результаті перевірки письмової роботи вступника, виконаної ним на комплексному державному іспиті, за відповіді вступника на кожне з трьох питань білета.

Порядок оцінювання

Оцінка комплексного державного іспиту визначається у такому порядку:

- 1) виставляють бали за відповіді на кожне питання білета іспиту, виходячи із наведених нижче критеріїв оцінювання відповідей;
- 2) обчислюють оцінку за формулою:

$$O = \sum_{i=1}^3 B_i,$$

де B_i – кількість балів за відповідь на i -е питання.

Критерії оцінювання відповідей на питання

Кожна відповідь на перше та друге питання білету може бути оцінена від 0 балів до 33 балів, виходячи з наведених нижче характеристик відповіді.

Відповідь на третє питання білету може бути оцінена від 0 балів до 34 балів, виходячи з наведених нижче характеристик відповіді:

– за повністю розкритою відповіддю на питання та вірно виконане завдання студент одержує 26-33 бали за перше та друге питання білета або 26-34 бали за третє питання білета;

– якщо студент дав відповідь на питання і виконав завдання, допустивши не принципові помилки, студент одержує 21-25 балів;

– якщо у відповіді на питання не повністю розкрито сутність питання та допущені невірні тлумачення, студент одержує 1-20 балів;

– якщо студент не надав відповідь на питання, не виконав завдання, або виконав завдання з принциповими помилками – одержує 0 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Голова екзаменаційної комісії